

Ve sporu o nepřipustnost exekuce vedené vymáhající věřitelkou Hanou V. proti povinnému manželu Františku V. byly vymáhající věřitelce (tehdy žalované) přisouzeny útraty 802 K 25 h a 294 K 25 h. K vymožení těchto útrat navrhla vymáhající věřitelka povolení exekuce zabavením a přikázáním k vybrání jedné třetiny pensijních požitků, které povinnému přísluší proti Všeobecnému pensijnímu ústavu v P., s omezením, že povinnému musí přes zabavení zůstatí volným roční příjem 4.000 K. Soud první stolice vyhověl návrhu. Rekursní soud zamítl návrh. Důvody: Podle § 46 zák. č. 26/1929, zák. č. 125/1931 a zák. č. 117/1934 Sb. z. a n. jsou převod, zastavení a zabavení nároků pojištěnců a jejich příslušníků, jakož i dávek jen potud dovoleny a právně účinné, stanou-li se a) k úhradě nároků osob, které mají zákonný nárok na výživu proti osobám oprávněným k požitkům podle předcházejících ustanovení uvedených zákonů až do poloviny dávky, b) k úhradě záloh poskytnutých ve smyslu téhož zákona oprávněným na jejich žádost nositelem pojištění. V souzeném případě nejde o uvedené dva nároky, nýbrž jde, jak je ze spisů zřejmé, o útraty sporu o nepřipustnost exekuce. Bylo proto zamítnouti návrh na povolení exekuce, poněvadž podle § 46 výše uvedeného zákona není zabavení pensijních požitků příslušejících povinnému dovoleno a je právně neúčinné (srov. rozh. č. 9322 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Není správné stěžovatelčino tvrzení, že částky, k jejichž vymožení vede exekuci na pensijní požitky povinného, jsou útratami sporu o výživné a že jsou příslušenstvím jejího nároku na výživné proti povinnému. Jde o útraty, jež vznikly ve sporu o nepřipustnost exekuce vedené stěžovatelkou proti povinnému, a ty nelze pokládati za útraty vzniklé vymáháním výživného. Není tudíž dovolací rekurs odůvodněn.

Čís. 17167.

Zcizí-li zástavce zástavu, nepřechází zástavní právo mimo výjimečné případy vytčené v platném právu (na př. při exekuční dražbě podle § 258, odst. 2, ex. ř.) na ekvivalent (peníze) za ni získaný.

Forma úředního opatření finančních úřadů v daňovém řízení.

Úředník berního úřadu, ustanovený k vedení exekučního oddělení, jest oprávněn k ujednání s dlužníkem, jímž se dlužník zmocňuje k prodeji zboží zabaveného berním úřadem s tím, že stržená cena má nastoupiti na místě prodaných zabavených věcí. Jestliže se dlužník podle toho zachoval a stržené peníze uschoval pro berní úřady, nabyt stát těchto peněz.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, Rv I 992/38.)

Berní úřad v P., jenž zabavil podle zájemního protokolu ze dne 9. května 1934 Ez 1172/34 pro daňovou pohledávku Československého státu 11.905 Kč 45 h s přísl. veškeré zařízení a svršky, čítaje v i to i zásoby zboží, nalézající se u daňového dlužníka Gustava A., majitele protokolované firmy A. & B. v P., povolil jmenovanému dlužníku dne 14. dubna 1934 — aniž propustil zabavené svršky ze zástavního nexu —, aby prodával zabavené svršky jako příkazce berního úřadu, aby z výtěžku prodeje bernímu úřadu odváděl 75% a 25% si ponechával pro sebe. Dne 22. června 1934 byla zabavena soudní exekucí vedenou žalovanou firmou proti uvedenému dlužníku částka 2.700 Kč, která pocházela z tržby dosažené za svršky zabavené berním úřadem a která byla uložena v obálce v pokladně. Ježto zabavená částka byla složena u soudu a žalující stát poukázán se svým nárokem na pořad práva, domáhá se Československý stát na žalovaném, aby bylo uznáno právem, že žalovaná nemá nároku na úhradu z částky 2.700 Kč s 5% úroky od složení této částky do soudního deposita, pocházející z výtěžku prodeje provedeného Gustavem A., majitelem firmy A. & B. v P., na příkaz berního úřadu v P. ze dne 14. května 1934 a zabavené soudní exekucí pro žalovaného a že ona částka připadá žalobci. Soud prvního stálice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud převzal zjištění prvního soudu, že částka 2.700 Kč zabavená soudní exekucí pocházela z tržby za zboží zabavené berním úřadem v P., usuzuje však, že prodejem zabavených věcí provedeným od dlužníka nezaniklo zástavní právo nabyté jich zabavením, nýbrž že přešlo na peníze ve zvláštní obálce uschované dlužníkem podle všeobecné zásady »pretium succedit in locum rei«. Tento názor není správný.

Právo zástavní, jsouc právem věcným, se týká určité jednotlivé (individuální) věci. Zcizí-li vlastník věc, nepřechází právo zástavní na ekvivalent snad za věc získaný, nýbrž zůstává lpěti na věci původně zastavené. Neplatí tedy všeobecná zásada právní, že předmět nastupující do jmění zástavcovy na místo zástavy ručí jako zástava. To se stává jen výjimečně v případech upravených platným (positivním) právem (na př. při exekuční dražbě podle § 258, odst. 2, ex. ř. a při vyvlastnění). Srov. Tilsch, Zástava ruční 54, Rouček-Sedláček, Komentář II., 724. Klangův Komentář I/2, str. 296. Není tudíž správný úsudek, že prodejem zabavených svršků přešlo samo o sobě zástavní právo na peníze stržené za zabavené věci.

Přesto nelze dovolání vyhověti. Prvý soud zjistil, že pro daňové dluhy firmy A. a B. bylo zabaveno veškeré zboží i zařízení v jejím obchodě, že pak berní tajemník Josef K. ujednal jménem berního úřadu v P. dohodu s dlužníkem Gustavem A., že Gustav A. bude zboží zabavené berním úřadem prodávat, že odvede z tržby bernímu úřadu 75% a po-

nechá si 25%, že také odváděl bernímu úřadu stržené peníze, a že i částka 2.700 Kč uložená ve zvláštní obálce v dlužníkově pokladně pocházela z tržby zboží, které bylo v zástavním závazku (nexu) pro berní úřad podle řečené dohody. Odvolací soud usoudil, že berní tajemník Josef K. sám nebyl oprávněn uzavíratí jménem berního úřadu nějaké smlouvy vůbec, tedy ani smlouvu zmocňovací, neboť podle výnosu ministerstva financí č. 225/1885 zastupuje berní úřad výběrčí daně a úředník jej kontrolující, že by úmluva o tomto způsobu úhrady berní pohledávky musila býti opatřena úředním razítkem a podpisy obou úředníků zastupujících berní správu. Názor ten není správný. Podle § 256 zák. o př. d. se v daňovém řízení rozeznávají úřední rozhodnutí a opatření finančních úřadů, při čemž opatření může býti přítomnému oznámeno ústně (protokolárně). Úředním opatřením míní zákon jednak správní akt povahy konstitutivní, kterým se práva určitého subjektu zakládají, jednak správní akt, kterým se rozhodnutí teprve připravuje, jako jsou výzvy, příkazy v řízení vyměřovacím nebo odvolacím, nebo provádí (upomínka, nařízení berní exekuce a opatření při výkonu této exekuce — srov. § 356). Jestliže takové opatření může býti ústně oznámeno přítomnému dlužníku, nemusí takový projev berního úřadu obsahovati podpisy dvou vedoucích úředníků, jako jest to předepsáno pro výkaz nedoplatků. Naopak jest usuzovati, že takové opatření může učiniti a oznámiti přednost berního úřadu anebo úředník ustanovený k vedení exekučního oddělení. Podle protokolu ze dne 14. května 1934 sepsaného berním tajemníkem Josefem K. byl Gustav A. zmocněn prodávati zabavené zboží, ale musil vésti konsignaci prodaného zboží, kterou kdykoli na požádání předloží, a zavázal se odváděti bernímu úřadu v týdenních lhůtách 75% dosažené tržby. Šlo tudíž o zmocnění k prodeji těchto věcí za berní úřad v P. ve smyslu § 1002 obč. zák., ale i podle § 1008 obč. zák. k prodeji jednotlivých věcí z celého množství věcí zabavených, při čemž podle ujednání nastupovala stržená cena na místě prodaných zabavených věcí, kterou uschovával Gustav A. pro berní úřad jako zmocněnec (§ 1017 obč. zák.). Že byla smlouva ta ujednána jen ve prospěch Gustava A., jak mínil soud prvé stolice, nelze usuzovati ze zjištěného stavu věcí. Nabyli-li proto berní úřad v P. v zastoupení Československého státu jedním Gustava A. oněch peněz, jest žaloba odůvodněna.

Čís. 17168.

Majitel koncese, opravňující jej k provozu živnosti v určité provozně, je smluvně zavázán z objednávek zboží určeného k provozu živnosti, nedokáže-li, že v době objednávek živnost neprovozoval on, nýbrž někdo jiný na svůj vlastní účet a nebezpečí a že to bylo dodavateli zboží známo nebo musilo býti známo.

Za zmocnitele osob zaměstnaných v živnosti nebo obchodu platí ten, kdo se jeví na venek jako majitel živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obch. zák.). Majitel živnosti nebo obchodu nemůže be-